УДК: 005.332.4:004.9

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

О. Кіріченко, кандидат економічних наук, доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет

Сучасний етап розвитку економіки характеризується поглибленням процесів цифровізації, інтенсифікацією глобалізаційних взаємозв'язків та підвищенням рівня динамічності конкурентного середовища, що зумовлює необхідність переосмислення традиційних підходів до управління підприємствами. За таких умов забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання набуває стратегічного значення, а одним із ключових чинників її досягнення виступає ефективне управління процесами цифрової трансформації.

Цифрова трансформація виходить за межі технологічного оновлення та передбачає системні зміни в бізнес-процесах, організаційній структурі, управлінських підходах і корпоративній культурі підприємства. У зв'язку з цим актуалізується необхідність формування науково обґрунтованих підходів до управління відповідними процесами, спрямованими на досягнення довгострокових конкурентних переваг.

У науковій літературі цифрова трансформація розглядається як комплексний багатовимірний процес інтеграції цифрових технологій у всі сфери діяльності підприємства, що супроводжується радикальною зміною способів створення цінності, бізнес-моделей та механізмів взаємодії із зовнішнім середовищем. На відміну від цифровізації, яка обмежується оцифруванням інформації, цифрова трансформація має стратегічний характер і передбачає глибокі інституційні перетворення.

Методологічною основою цифрової трансформації виступає поєднання системного, процесного та інноваційного підходів, що дозволяє забезпечити комплексність змін та узгодженість їх реалізації. Використання сучасних цифрових технологій, зокрема аналітики великих даних, хмарних сервісів, штучного інтелекту та Інтернету речей, створює передумови для підвищення ефективності управління та оптимізації використання ресурсного потенціалу підприємства.

У контексті забезпечення конкурентоспроможності цифрова трансформація виступає інструментом формування стійких конкурентних переваг, заснованих на інноваційності, гнучкості та швидкості адаптації до змін зовнішнього середовища.

Управління процесами цифрової трансформації доцільно розглядати як цілеспрямовану діяльність щодо планування, організації, координації та контролю змін, пов'язаних із впровадженням цифрових технологій та трансформацією бізнес-процесів підприємства. Воно охоплює всі етапи трансформаційного циклу – від діагностики поточного стану до оцінювання результативності впроваджених змін.

Особливістю управління зазначеними процесами є необхідність інтеграції стратегічного та операційного рівнів управління, що забезпечує узгодженість довгострокових цілей і поточних управлінських рішень [1].

Управління процесами цифрової трансформації здійснює багатовекторний вплив на рівень конкурентоспроможності підприємства. Насамперед це проявляється у підвищенні ефективності використання ресурсів за рахунок автоматизації процесів та зниження трансакційних витрат. Крім того, цифрові технології сприяють підвищенню якості продукції та послуг, що забезпечує зростання споживчої цінності та конкурентної привабливості підприємства.

Важливим аспектом є підвищення адаптивності підприємства до змін зовнішнього

середовища, що досягається завдяки використанню аналітичних інструментів і систем підтримки прийняття управлінських рішень. Це дозволяє оперативно реагувати на зміну кон'юнктури ринку та поведінки споживачів.

Цифрова трансформація також сприяє розвитку клієнтоорієнтованості підприємства через персоналізацію продуктів і послуг, що підвищує рівень задоволеності споживачів та їх лояльність. У результаті формується стійка конкурентна позиція підприємства на ринку.

Реалізація процесів цифрової трансформації супроводжується низкою обмежень, що знижують ефективність їх впровадження. До ключових проблем належать недостатність фінансового забезпечення, дефіцит кваліфікованих кадрів, низький рівень цифрової культури та опір змінам з боку персоналу.

Суттєвим бар'єром є також складність інтеграції нових цифрових рішень у наявні організаційні та технологічні системи підприємства. У зв'язку з цим особливого значення набуває управління організаційними змінами, що передбачає формування відповідної корпоративної культури та мотиваційного середовища.

Підвищення ефективності управління процесами цифрової трансформації передбачає реалізацію системного підходу, що охоплює стратегічний, організаційний та технологічний аспекти. До основних напрямів належать:

- розробка та реалізація комплексної цифрової стратегії;
- забезпечення інвестиційної підтримки цифрових проєктів;
- розвиток цифрових компетенцій персоналу;
- впровадження гнучких методів управління;
- створення ефективної системи моніторингу та оцінки результатів.

Важливим є також розвиток партнерських взаємозв'язків із зовнішніми стейкхолдерами, що дозволяє забезпечити доступ до сучасних технологій і знань [2].

Отже, управління процесами цифрової трансформації є ключовим інструментом забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах цифрової економіки. Його ефективна реалізація сприяє підвищенню продуктивності, інноваційності та адаптивності підприємства, що забезпечує формування стійких конкурентних переваг.

У сучасних умовах саме здатність підприємства до ефективного управління цифровими змінами визначає його позиції на ринку та перспективи довгострокового розвитку. У зв'язку з цим подальші наукові дослідження мають бути спрямовані на розробку інструментарію оцінки ефективності цифрової трансформації та вдосконалення механізмів її управління.

Список літератури

1. Калач Г. М., Коржовник Ю. В. Цифрова трансформація системи менеджменту підприємства. Економічний простір. 2025. № 208. С. 134-140. DOI: https://doi.org/10.30838/EP.208.134-140

2. Коломоєць, Є. (2024). ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ ЯК ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ. Сталий розвиток економіки, (4(51), 72-80. https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-10